

Aan de provinciale statenleden van de provincie Noord-Holland

Belangengroep
Scharwoude

Datum, 25 september 2018

Betreft: Bezwaar aanleg oeverdijk module 3 Scharwoude.

M. Bolluijt
Scharwoude 45
1634 EB Scharwoude
0229-543086

Geachte leden van provinciale staten van de provincie Noord Holland,

Namens de bewoners van Scharwoude uiten wij onze ernstige bezwaren tegen de aanleg van een oeverdijk in module 3 bij Scharwoude. Hiervoor hebben wij vier redenen, namelijk;

1. de dijkverzwaring staat niet in verhouding met het veiligheidsrisico dat is aangetoond in de MER (AMMD-001193/17.0129610 punt 2.3 Grote Waal). Hierin staat dat bij sectie HE-3 (Scharwoude = 1.2 km lang) er geen veiligheidstekort aanwezig is.
2. De ruimtelijke kwaliteit ernstig wordt aangetast doordat je vanaf de dijk niet meer goed zicht hebt op het markermeer en vanuit het markermeer de dijk niet meer kan zien.
3. De dijk als monument wordt aangetast. De gehele Westfriese Omringdijk zal een stuk actieve dijk gaan missen als de oeverdijk de functie van waterkering gaat overnemen. Een deel van de dijk wordt daardoor een dode dijk en zal een zwarte bladzijde in de geschiedenis opeisen. Al jaren heeft de dijk te weinig onderhoud gehad. Als dit stuk dijk straks ook nog zijn functie verliest, dan krijgt dit stuk dijk nog minder prioriteit en nog minder onderhoud. Als we respect hebben voor de dijk, dan houden we de Westfriese Omringdijk compleet, inclusief haar functie.
4. De inwoners niet betrokken zijn bij het afwegen van alternatieven en het zoeken naar een oplossing voor hun bezwaren. Bewonersparticipatie heeft plaatsgevonden naar de letter van de wet, maar niet naar de geest.

Bij Scharwoude, dat uitzicht heeft op het Hoornse Hop, wil men een oeverdijk van 1.70 m hoog, met strekdammen die tot 600 meter het water in reiken, terwijl op deze plek geen veiligheidstekort is aangetoond. Voor veel bewoners van Scharwoude een groot raadsel waarom dan een hele zware dijkversterking nodig is?

Hieronder beschrijven we de achtergrond van elk bezwaar. Daarna dragen we argumenten aan die naar ons idee bij uw afweging meegenomen kunnen worden en komen we tot een slotconclusie en voorstel voor vervolg.

Achtergrond bezwaren:

Motivatie reden 1. Het is niet te verklaren waarom bij Scharwoude een oeverdijk met strekdammen van respectievelijk 450 en 600 meter lang wordt aangelegd, terwijl er volgens de MER (zie punt1) geen sprake is van een veiligheidstekort. Nog vreemder is, dat in module 4 (aangrenzend aan module 3, met dezelfde landinrichting en wel een groot veiligheidstekort), er niet wordt gekozen voor een oeverdijk maar voor een binnenwaartse versterking. Wellicht heeft dit te maken met het feit dat het bij Scharwoude de Westfriese Omringdijk betreft en bij Module 4 niet. Dit argument kan het niet zijn, want de eerste kilometer van module 4 betreft ook de Westfriese Omringdijk (dat maar 200 meter korter is dan het stuk bij Scharwoude).

Zelfs de Commissie MER vraagt in haar oordeel over de MER (Versterking Markermeerdijken, toetsingsadvies milieueffectrapport van 22 maart 2018 / projectnummer:3129), specifiek aandacht voor module 3. Zij adviseert een alternatief dat uitgaat van een oeverdijk voor het eerste deel HE2 (Grote Waal bij Hoorn) en vervolgens geoptimaliseerd buitenwaarts voor het tweede deel (HE3 en HE4). Men vindt dat dit een meer realistisch alternatief is, gezien de relatief beperkte veiligheidsopgave voor het tweede deel en het gestelde onder punt 5 op pagina 51 van de MER. **De Alliantie heeft met dit advies niets gedaan.**

Motivatie reden 2. Niet alleen de bewoners van Scharwoude vinden dat de ruimtelijke kwaliteit rondom de dijk zeer ernstig wordt verstoord, maar ook de inwoners van de gemeente Koggenland. Voor Koggenland is Scharwoude het enige stukje recreatiegebied aan het Markermeer. Het uitzicht op het Hoornse Hop vanaf de dijk, het klotsende water tegen de noordse stenen, de recreatie op het voorland met het oude badhuis en de monding van de oude haven geeft die plek de sfeer die alleen te vinden is bij Scharwoude. Scharwoude heeft altijd aan het water gelegen (Scharwoude met haar beroemde doorbraak in 1675) en dat mag niet worden verstoord door de aanleg van een oeverdijk. Na de aanleg van de oeverdijk ligt het water 300 meter bij het monument vandaan. Het water is voor een klein gedeelte nog te zien, mits er geen begroeiing op de oeverdijk komt. De begroeiing is nodig om het wegwaaien van het zand van de oeverdijk te voorkomen. De karakteristieke oude dijk is na de aanleg van de oeverdijk vanaf het water ook niet meer te zien terwijl Scharwoude met haar witte badhuis juist een markant punt is. De ruimtelijke kwaliteit, de cultuurhistorische en landschappelijke waarden worden door het aanleggen van een oeverdijk ernstig aangetast.

Motivatie reden 3. De Westfriese Omringdijk van 126 km, wordt in uw beeldkwaliteitsplan beschreven als een cultureel erfgoed en te beschermen monument. Als de oeverdijk wordt aangelegd zal de dijk geen functie meer hebben en zal de dijk ook worden beschadigd. In de zomer zal het waterpeil van het water tussen de oeverdijk en het monument met 60 cm worden verlaagd. Dit heeft grote gevolgen voor het monument, want hierdoor kan door droogte de dijk gaan verzakken (zie ook antwoord Nota van beantwoording 18.0214633, indiener van zienswijze nr. ZW-0050). Ook verliest het monument haar functie en wordt daardoor een dode dijk. Een hard gelag en een zwarte bladzijde in de geschiedenis van de Westfriese Omringdijk, zeker als men weet dat dit alles niet nodig is, omdat de dijk nog steeds aan de norm van veilige dijk voldoet. De dijk is niet alleen een monument omdat de schuinte van de dijk de dijk uniek maakt. Ook haar omgeving en het voorland behoren tot het monument. Na de aanleg van de oeverdijk zal dit alles totaal zijn veranderd. De Omringdijk is een monument dat geschiedenis heeft gemaakt en hoort aan het water te liggen, daar mag niemand aankomen.

Motivatiereden 4. Participatie volgens de wet, maar niet volgens de geest. De Alliantie lijkt van tevoren te zijn geprogrammeerd voor de aanleg van een oeverdijk. Er zijn verschillende bijeenkomsten geweest, maar er viel niet te praten over een alternatief. Eerst werd de reden genoemd dat er geen alternatief was, omdat wijzigingen aan het monument niet plaats mochten vinden. Toen uiteindelijk dat argument van tafel werd geveegd, werd er een ander argument gebruikt. Natuurcompensatie moest er plaatsvinden, dus de oeverdijk zou daar uitermate geschikt voor zijn. Leg dan een oeverdijk aan waar wel een veiligheidstekort is, dan vang je twee vliegen in 1 klap. Natuurcompensatie bij Scharwoude is niet urgent, aangezien er in de buurt voldoende natuur aanwezig is. In het Markermeer is in september 2018 ruim 1000 ha aan natuurgebied bijgekomen, vlakbij Enkhuizen (25km verderop). Natuurcompensatie is dus geen reden om juist bij Scharwoude een oeverdijk aan te leggen. Er zijn genoeg alternatieven om een dijk te versterken indien dat toch nodig mocht zijn. Hieronder een aantal voorbeelden van dijkverzwaring die niet zijn onderzocht:

- Het ophogen van de bestaande zomerkade langs het voorland (waterzijde). De Noordse keien blijven langs het water dienst doen als golfbrekers. De monumentale dijk blijft in zijn geheel intact en het landschap verandert in zijn context nauwelijks. Uitwerking van deze optie heeft niet plaatsgevonden
- Een dijkversterking op het voorland (tussen de oude dijk en het water), kan een steunberm worden aangelegd. Uitwerking van deze optie heeft niet plaatsgevonden.
- Een dwarsprofielconstructie in de oude dijk kan worden aangebracht. Dit is een diepwand die de stabiliteit van de dijk verbetert. Het dijkprofiel blijft nagenoeg gelijk en is er geen sprake van extra ruimtebeslag. Uitwerking van deze optie heeft niet plaatsgevonden
- Het aanbrengen van dijkankers of dijkstabilisatoren in de oude dijk. Uitwerking van deze optie heeft niet plaatsgevonden

Ook de dorpsbewoners hebben een alternatief aangedragen. De Alliantie zegt dit alternatief ook te hebben doorberekend, maar men vond deze optie niet geschikt. Als leek kunnen wij dit oordeel alleen maar aanhoren en we weten ook dat ons alternatief niet beoordeeld is door een onafhankelijk expert, noch is er gezocht om in samenspraak met ons te komen tot een nieuw alternatief wat meer passend zou zijn voor Scharwoude. We worden gezien als ondeskundige inwoners die vooral het gebied Scharwoude willen behouden zoals het nu is.

Participatie andere partijen.

Niet alleen de bewoners van Scharwoude en de commissie MER hebben hun bezwaren op de dijkverzwaring met een oeverdijk. De gemeenteraad van Koggenland, de VVD-fractie van het HHNK, adviesgroep Markermeerdijken, stichting Zuyderzeedijken, stichting Behoud Waterland en de IJsselmeervereniging hebben moverende redenen aangedragen tegen de oeverdijk bij Scharwoude. Helaas is er met al deze bezwaren niets gedaan. De burgemeester van de gemeente Koggenland gaf een mooi voorbeeld over het participatiebeleid en hij zei: Wij van WC-eend adviseren WC-eend. Hij heeft in de commissievergadering van 24 september hierover ingesproken.

Draagvlak voor oplossingen.

Bij Uitdam en Durgerdam is wel geluisterd naar de bevolking en deze participatie heeft ervoor gezorgd dat er een proces van joint fact finding heeft plaatsgevonden onder leiding van deltacommissaris Wim Kuijken. Op deze plekken heeft dat ertoe geleid dat er een andere manier van dijkverzwaring gaat plaatsvinden, met respect voor cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Deze vorm van participatie wil Scharwoude ook. De alliantie ziet dit helaas niet zitten en vindt iedere vorm van vertraging een kostbare aangelegenheid. Bij Scharwoude zou een

alternatief alleen maar goedkoper zijn, want een oeverdijk met strekdammen is volgens de MER tussen de 30 en 70% duurder, en als de gemeente een procedure in het kader van de crisis en herstelwet start dan zal het aanleggen van de oeverdijk hierdoor toch nog vertraging krijgen.

Slotconclusie en Advies

We willen graag beroep doen op uw functie als Statenlid die een eindoordeel op de versterkingsopgave moet geven en het alternatief van de oeverdijk zal beoordelen. We willen benadrukken dat we niet tegen enige vorm van versterking zijn voor Scharwoude, wel willen we heel graag in samenspraak met de beslissers en uitvoerders om tafel om het beste alternatief voor Scharwoude te kiezen. We willen een soortgelijk proces als bij Uitdam.

Er zijn veel redenen te noemen waarom bij Scharwoude (module 3) de oeverdijk niet gewenst is, zie [bijlage 1](#). In [bijlage 2](#). In de matrix vindt u alternatieven die de versterkingsopgave realiseert waarbij we voorkomen dat er een woestijn aangelegd wordt bij het mooie stukje Scharwoude waar onze inwoners dagelijks genieten van het uitzicht, de zwemmogelijkheden en de natuur.

Succes met uw afweging. We horen graag of u er behoefte aan heeft om met ons in gesprek te gaan

Vriendelijke groet,

Marco Bolluijt
Belangengroep Scharwoude

**Bijlage 1, behorende bij:
Bezwaar aanleg oeverdijk module 3 Scharwoude**

Hieronder waarom een alternatieve dijkversterking boven een aanleg van een oeverdijk met strekdammen.

- Door geringe opgave van de veiligheidsopgave is er geen noodzaak om een zware dijkverzwaring zoals een oeverdijk met strekdammen aan te leggen.
- De kosten van een oeverdijk ten opzichte van een alternatief ligt 30 tot 70% goedkoper (zie MER). Het is niet duidelijk of hier ook de kosten van de strekdammen en de eeuwig durende pompen zijn meegerekend. Een alternatief is een goedkopere oplossing met behoud van de veiligheid.
- Er is niet naar optimalisatie gekeken (dit was een advies van de commissie MER).
- Er zijn genoeg alternatieven beschikbaar.
- Het dorp staat voor een groot deel achter een alternatief.
- Het monument behoudt zijn status als waterkering en wordt geen dode dijk na de aanleg van de oeverdijk.
- De omgeving behoudt zijn karakteristieke eigenschappen (Er wordt voldaan aan het behoud van de kenmerken van de Markermeerdijken en landschappen).
- Contact met het water blijft bestaan.
- Het prachtige uitzicht op het Hoornse Hop en Schardam blijft gehandhaafd.
- Voorland blijft voor het grootste gedeelte onveranderd.
- Het waterpeil dat bij verlaging schade zou kunnen aanbrengen bij de aanleg van een oeverdijk is niet meer van toepassing.
- De parels van Scharwoude blijven gehandhaafd (badhuis en monding van de haven)
- Recreatie (zomer en winter) blijft bestaan.
- De natuur op het voorland ondervindt geen negatieve gevolgen omdat er niets ingrijpends wordt gewijzigd, met uitzondering bij verzwaring van de zomerdijk.
- Eventuele gevolgen door het zware gewicht van het aanleggen van een oeverdijk zijn er niet (oeverdijk wordt op veen aangelegd).
- Veel minder onderhoud door o.a. aanwezige noordse keien. Maaien gebeurt zoals in de afgelopen jaren, geen omkijken naar. Ook kan er geen zand wegspoelen zoals bij de oeverdijk wel het geval is.
- Het niet hoeven aanleggen van strekdammen van 450 en 600 meter (zeer kostenbesparend en zicht blijft gewaarborgd).
- De woonbeleving van de mensen die vanuit hun woning kijken op het markermeer wordt niet aangetast.
- De aanpassingen aan het monument kunnen sober genoemd worden (eis).
- Het monument als waterkering, inclusief het voorland is robuust en doelmatig (eis).
- Geen schade aan het areaal flora en fauna op de bodem dat bij de aanleg van een oeverdijk wel veroorzaakt zou worden.
- beleving van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden blijven gehandhaafd
- Er hoeven niet eeuwig draaiende pompen te zorgen voor het tegengaan van stilstaand water tussen de oude dijk en de oeverdijk indien de oeverdijk wordt aangelegd.
- Er zijn 8 instanties die vraagtekens zetten bij de aanleg van de oeverdijk. Men wil een onafhankelijke instantie de versterking nogmaals laten nakijken.
- Er meer dan 30 punten in zienswijzen zijn genoemd en niet goed zijn beoordeeld door het HHNK.
- Men wil natuurcompensatie aanleggen op de oeverdijk. Natuurmonumenten heeft dit echter afgekeurd.
- Risicoanalyse oeverdijk ontbreekt.
- Het feit dat het niet is te verklaren waarom bij module 3 wel een strekdam moet komen, maar bij module 4 niet (zelfde stuk Westfriese Omringdijk).

**Bijlage 2, behorende bij:
Bezwaar aanleg oeverdijk module 3 Scharwoude**

Matrix voor- en nadelen dijkversterking door asverschuiving of oeverdijk

Zoals ook de Alliantie een matrix heeft gemaakt over de voor- en nadelen ten opzichte van een oeverdijk en een alternatief, is ook door Scharwoude een matrix gemaakt.

Zowel de matrix van de Alliantie als de matrix van Scharwoude is gemaakt op interpretatie. Deze kunnen dus per persoon verschillen. Gezien vanuit de bewoners van Scharwoude is onderstaande matrix goed te verklaren.

	alternatief	oeverdijk	aantekening
Veiligheid na herstel/aanleg	+++	+++	
Kosten dijkverzwaring	-	---	Kosten zijn er altijd, oeverdijk 70% duurder dan een alternatief
Oplossingsrichting in context van de omgeving (eis)	++	---	Een oeverdijk zal de context van de omgeving voorgoed veranderen
Pomp tussenwater nodig	0	--	Er zal eeuwigdurend een pomp het tussenwater moeten verversen bij de aanleg van een oeverdijk
kenmerken van het gebied niet aantast	-	---	Zie aantekening hierboven. Ool eis ADC-toetsing
Kenmerkende cultuurhistorische waarde	++	---	Zie punt 1
woonbeleving	+++	---	Scharwoude hoort aan het Markermeer te liggen. Een aantal huizen kijken uit over het Markermeer
draagvlak	++	---	Zie punt 2
Soberheid dijkverzwaring	++	--	Oeverdijk is buitensporig, zeker met strekdammen van 600 meter
Robuuste dijkverzwaring	+++	---	Westsfriese Omringdijk heeft zijn robuustheid bewezen. Oeverdijk spoelt weg
waterrecreatie	++	-	Mensen uit

			Koggenland recreëren bij Scharwoude
Nadelen Waterpeilverlaging	0	-	Zie punt 3
Beperking van het areaal flora en fauna op de bodem van het Markermeer	0	-	Zand spoelt bij oeverdijk verder het IJsselmeer in, zodat zand de bodem bedekt.
Versterking op veen	0	--	Zie punt 4
Onderhoud nodig	-	---	Bij een oeverdijk moet per 5 jaar worden bekeken of zand moet worden bijgestort
Functie Westfrieze omringdijk blijft behouden	+++	---	Een zwarte bladzijde in de geschiedenis als een stukje Omringdijk zijn functie verliest.
Contact/afstand met het water	+++	--	Scharwoude ligt aan het Markermeer. Door de komst van een oeverdijk is dat niet meer zo.
Parels (badhuis en oude haventje) blijven aan het water liggen. Deze kunnen in de toekomst weer worden hersteld	+++	---	
Nadelige gevolgen natuur op voorland	+++	--	Zie punt 5

1. De historische waarde wordt bepaald door de mens. Vanaf het water zal na aanleg van een oeverdijk de mooie Westfrieze Omringdijk bijna niet meer te zien zijn. Ook vanaf de Westfrieze Omringdijk zal het water voor een groot deel niet meer te zien zijn. Dit komt de cultuurhistorische waarde niet te goede.
2. Het draagvlak voor een asverschuiving als dijkversterking verdient veruit de voorkeur. Bewoners aan de IJsselmeerdijk zijn wat terughoudender. Dit komt omdat met tijdens de werkzaamheden van de asverschuiving hinder kunnen ondervinden door deze werkzaamheden. Vandaar dat dit met ++ is beoordeeld
3. In de zomer zal het tussenwater bij de aanleg van een oeverdijk worden verlaagd met 60 cm. Hierdoor kan uitdroging van de bestaande Westfrieze omringdijk veroorzaken. Gevolg is dat de dijk gaat verzakken. Bij een asverschuiving is geen sprake waterpeilverlaging.
4. Buitendijks zal de oeverdijk worden aangelegd. De aanleg zal moeten gebeuren in laagjes, want de bodem bevat veen dat nog niet is ingeklonken. Hoe de stabiliteit van de oeverdijk zich zal ontwikkelen is niet geheel

bekend. De oeverdijk is immers innovatief. Er is wel onderzoek gedaan naar dijk op veen (ingeklonken), maar er is geen onderzoek gedaan naar een nieuwe oeverdijk op veen dat nog niet is ingeklonken.

5. Naast het recreatiegebied (bij het oude badhuis tot aan het oude haventje) vindt recreatie plaats. Naast dit gebied ligt een natuurgebied. Bij het verlagen van het waterpeil bij de aanleg van de oeverdijk, zal dit moerassige gebied uitdrogen met alle gevolgen van dien.

Alles bij elkaar overwegende moeten wij concluderen dat een oeverdijk niet geschikt en niet gewenst is om als dijkversterking te worden toegepast bij Scharwoude.